

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Stand van zaken Groen Groeit Mee	TELEFOONNUMMER	+31621124694
DATUM	13-09-2022	E-MAILADRES	bianca.van.eck@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-238952039-3225	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Bianca van Eck	TEAM	PL3
NUMMER PS	PS2022RGW	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Groen is de kwaliteit van de Utrechtse regio. Groei is de opgave. Hoe kunnen we dit samenbrengen? Groen Groeit Mee geeft uiting hieraan. Met het programma Groen Groeit Mee werken we, sinds 2020, samen met regionale partners in ruimtelijke zin aan een stevige positionering van groen en water, onder andere gekoppeld aan de regionale programmering. Op 7 februari 2022 hebben regionale partners via de ondertekening van het Groen Groeit Mee Pact hun gedeelde ambitie uitgesproken om bij alle ruimtelijke plannen en gebiedsontwikkeling de ontwikkeling van groen en water evenwichtig en volwaardig mee te laten groeien. Dit is een complexe opgave die net als andere ruimtelijke plannen verschillende fasen van planning en programmering moet doorlopen. Het is niet mogelijk deze opgave in een keer te programmeren. Prioritering en fasering is belangrijk gezien de huidige capaciteit en financiële middelen. De gebiedsgerichte programmering loopt via vier sporen: het concretiseren van de regionale ruimtelijke visies, het uitwerken van de voorbeeldgebieden Groen Groeit Mee, het evenwichtig meegroeien van groen met woningbouw bij uitleglocaties (o.a. via het opstellen van een handreiking om nadere duiding te geven aan artikel 9.13 van de Interim Omgevingsverordening) en de inzet op kansrijke koppelkansen Groen Groeit Mee.

Inleiding

Groen Groeit Mee is een programma waarin Utrechtse overheden samenwerken. De U10, Regio Amersfoort, het Utrechtse deel van de Regio Foodvalley en de vier waterschappen (vertegenwoordigd door Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) werken onder regie van de provincie samen. De betrokkenheid van de regionale partners is groot en voor de partners is het van groot belang dat Groen Groeit Mee verbinding legt met hun eigen (visie)trajecten. De grote betrokkenheid en het belang van de partners heeft u in april 2022 teruggelezen in de statenbrief waarbij het op 7 februari 2022 ondertekende Groen Groeit Mee Pact met u is gedeeld. Naast de overheden hebben ook de organisaties Stichting Utrechts Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Natuur- en Milieufederatie Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht, Utrechts Particulier Grondbezit, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en de Vereniging Deltametropool de ambities omarmd. De LTO en Agrarische Collectieven hebben met een brief en een toelichting tijdens de ondertekening aangegeven wel samen te willen werken aan de uitwerking van Groen Groeit Mee.

Provinciale Staten is op een aantal momenten geïnformeerd over Groen Groeit Mee:

- Commissie RGW 25 november 2020 (Statenbrief Voortgang GGM)
- Commissie RGW 8 september 2021 (Statenbrief Stand van Zaken GGM)
- Infosessie Groen Groeit Mee 8 december 2021
- Commissie RGW 13 april 2022 (Groen Groeit Mee Pact).

Tijdens de infosessie op 8 december 2021 zijn de uitkomsten van fase 1 met u gedeeld. In het rapport 'Groen Groeit Mee - Opgaven in beeld' (zie www.groengroeitmee.nl) is een inventarisatie opgenomen van de groenopgaven waaraan gedacht kan worden bij Groen Groeit Mee. Als afronding van de eerste fase is op 7 februari 2022 een Groen Groeit Mee Pact ondertekend door een aantal overheden en betrokken partijen. Het Groen Groeit Mee Pact helpt om de stap naar de volgende fase te zetten. Het doel is dat de Groen Groeit Mee opgaven ook daadwerkelijk in gebiedsontwikkelingen worden meegenomen. Prioritering en fasering is nodig en daarom werken we in fase 2 via vier gebiedsgerichte sporen. Deze sporen worden hieronder toegelicht.

1. Gebiedsgerichte inzet: Groen Groeit Mee per regio
2. Voorbeeldgebieden Groen Groeit Mee
3. Uitleglocaties wonen: o.a. opstellen handreiking voor nadere duiding van regel in Interim Omgevingsverordening
4. Gebiedsontwikkelingen met kansrijke koppelkansen Groen Groeit Mee.

Tussen de vier sporen zit overlap. De voorbeeldgebieden maken onderdeel uit van de gebiedsgerichte inzet per regio. Via het benutten van koppelkansen met onder andere de stikstofopgave, de energietransitie opgave en de wateropgave kunnen de groenopgaven mogelijk lokaal of regionaal (sneller) worden gerealiseerd.

De Utrechtse regio zoekt nadrukkelijk de samenwerking met het kabinet en de verschillende opgaven vanuit het nationale ruimtelijk beleid en de daaraan gekoppelde fondsen of deals. In de RO-brief (d.d. 17 mei 2022) van het kabinet 'herpakt' het Rijk de nationale regie op de ruimtelijke ordening en in deze brief is het 'meegroeien van groen' zichtbaar aanwezig. In het Programma gezonde en groene leefomgeving van de ministeries van LNV en VWS en in de aanpak voor de NOVEX-gebieden (Het Groene Hart, Verstedelijking Utrecht-Amersfoort, Foodvalley) en het programma Mooi Nederland van de minister van VRO zijn aanknopingspunten te vinden voor Groen Groeit Mee. Naast de lopende inzet op de lobby naar financierings- en samenwerkingsmogelijkheden met het Rijk wordt bij de uitwerking van de financieringsstrategie nader bekeken welke kansrijke financieringsbronnen er zijn voor Groen Groeit Mee en hoe deze aangeboord kunnen worden.

Daarnaast verkennen we met betrokkenen een Regiodeal met als voorlopige werktitel 'Kansen voor Groene en Gezonde Groei in de Utrechtse Regio's'.

Een Regiodeal is een interessant sturingsinstrument van het Rijk om in nauwe samenwerking met regio's te komen tot een samenhangend programma ter versterking van de kwaliteit van leven en de brede welvaart in een gebied. Naast de relatie tussen natuur en groen (die ook volgens de monitor Brede Welvaart in onze regio onder druk staat) maken we de koppeling naar de regionale ambitie als 'Gezondste regio' en innovatieve trajecten (experimenten en leren). Inzet is een aanvraag in te dienen voor de 4^e tranche (najaar 2022).

Op 24 november 2022 komen de Utrechtse samenwerkingspartners van het Pact Groen Groeit Mee bij elkaar voor een werkconferentie. Tijdens deze conferentie gaan de Pactpartners graag met u, belangstellenden en met elkaar in gesprek over diverse onderwerpen waaronder de gebiedsuitwerking Groen Groeit Mee, het komen tot een financieringsstrategie Groen Groeit Mee en sturing op multifunctioneel ruimtegebruik. We nodigen u daarom graag uit voor de Groen Groeit Mee werkconferentie op maandagochtend 24 november.

Toelichting

De aanpak van fase 2 van het programma Groen Groeit Mee kent binnen de gebiedsgerichte programmering vier sporen:

1. Gebiedsgerichte inzet: Groen Groeit Mee per regio

In de regionale ruimtelijke visies 'Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) U16', 'Ontwikkelbeeld 2030-2040: Regio Amersfoort Centraal!' en 'Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley' / 'Regionaal Ruimtelijke Verkenning Foodvalley' zijn opgaven en ambities vastgelegd, zoals gedefinieerd in het rapport Groen Groeit Mee Opgaven in Beeld. Deze regionale ruimtelijke visies worden, in samenwerking met de provincie Utrecht, verder geconcretiseerd.

2. Voorbeeldgebieden Groen Groeit Mee

Om tastbaar te maken wat wordt bedoeld met Groen Groeit Mee zijn we gestart met de uitwerking van vier voorbeeldgebieden die potentiële recreatieve groene uitloopgebieden kunnen zijn nabij grote verstedelijkingsopgaven. De drie regio's hebben elk een gebied aangedragen en HDSR (namens de gezamenlijke waterschappen) heeft ook één gebied aangedragen. In het bestuurlijk overleg Groen Groeit Mee, waar de provincie aan deelneemt, is afgesproken met deze gebieden te starten.

De voorbeeldgebieden zijn:

- Regio U10 : Kromme Rijn Linielandschap
- Regio U10: Hollandse IJssel (aangedragen door Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden)
- Regio Foodvalley: Veenendaal west, Roode Haan en Overberg
- Regio Amersfoort: Zuidelijke Eemvallei.

Deze vier gebieden zijn voorbeeldgebieden, ze bestrijken niet de gehele regio. Ervaringen bij de uitwerking/uitvoering van deze eerste voorbeeldgebieden helpen de toekomstige uitvoering van andere gebieden te versnellen. Voor de voorbeeldgebieden worden plannen van aanpak uitgewerkt door de gezamenlijke overheden met een inventarisatie van diverse gegevens over de gebieden, de Groen Groeit Mee mogelijkheden, de betrokken partijen en processtappen. Ook wordt een financiële raming gemaakt van de investeringen. We onderzoeken of deze vier gebieden kunnen worden ingediend (of delen daarvan) als onderdeel van de eerder genoemde Regiodeal met als voorlopige werktitel 'Kansen voor Groene en Gezonde Groei in de Utrechtse Regio's'. De bedoeling van de voorbeeldgebieden is dat verschillende schaalniveaus en type projecten bestreken worden en dat het uitwerken ervan voor andere deelgebieden gebruikt kan worden.

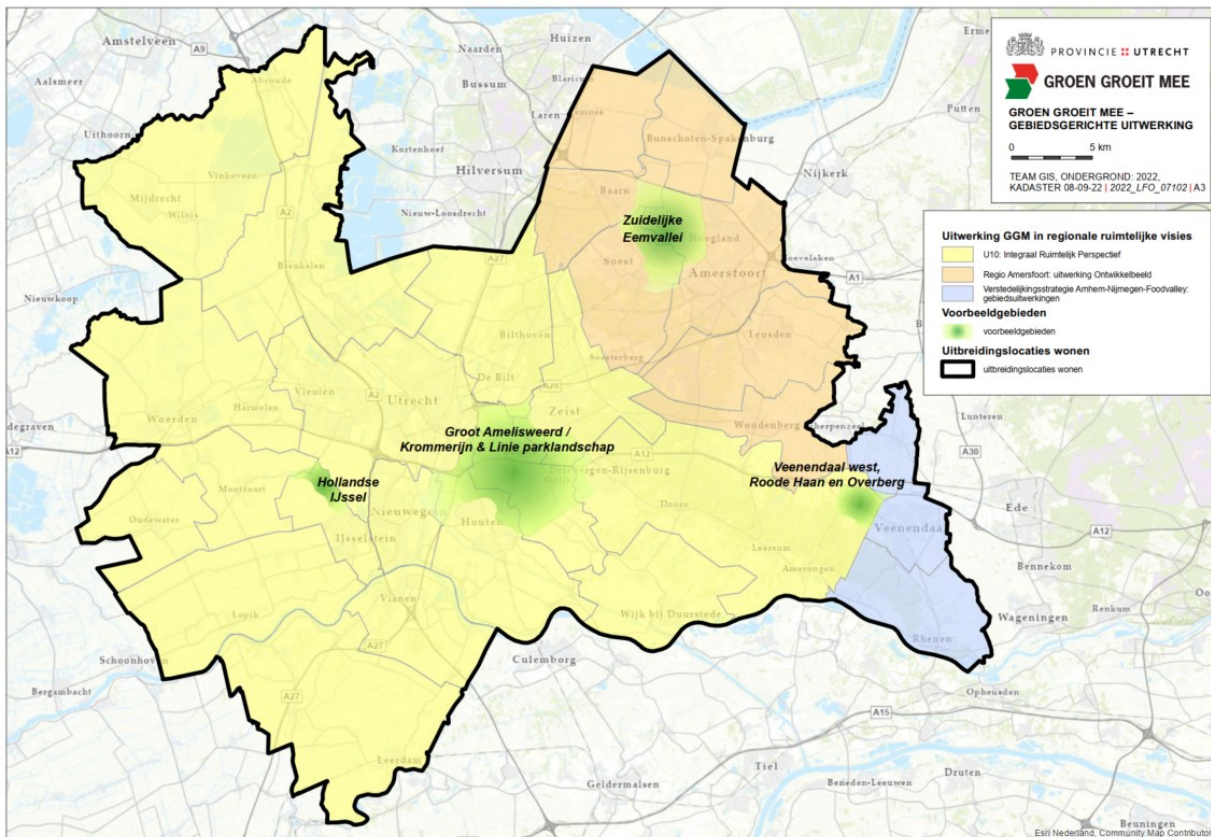
3. Uitleglocaties wonen: opstellen handreiking voor regel in Interim Omgevingsverordening

In artikel 9.13 Interim Omgevingsverordening van de provincie Utrecht is voor uitbreidingslocaties wonen als instructieregel opgenomen dat de woningbouw in samenhang wordt ontwikkeld met lokale en regionale groenontwikkeling waarbij de omvang van de woningbouw in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid te ontwikkelen natuur en recreatie. Dit vraagt om een nadere concretisering in de vorm van een Handreiking. Bij diverse uitleglocaties denkt de provincie daarnaast mee over de kansen voor groenontwikkeling. Dit artikel geldt niet voor Vitaliteitslocaties wonen tot 50 woningen.

In oktober 2021 heeft GS het 'Provinciaal programma Wonen en werken 2021 vastgesteld'. Hierin zijn uitbreidingslocaties voor woningbouw opgenomen. Voor deze uitbreidingslocaties geldt de instructieregel 9.13 uit de Interim Omgevingsverordening. In een volgend Provinciaal programma Wonen en werken zullen nieuwe uitbreidingslocaties voor woningbouw worden toegevoegd waar de instructieregel uit artikel 9.13 Interim Omgevingsverordening geldt.

De Handreiking is bedoeld voor gemeenten die de provinciale regelgeving toepassen bij bestemmingsplannen c.q. omgevingsplannen. Daarnaast is deze gericht op initiatiefnemers en hun adviseurs van woningbouwplannen die

moeten voldoen aan de regelgeving. Tenslotte kan de Handreiking een hulpmiddel zijn voor partijen die betrokken zijn bij gebiedsontwikkeling in het landelijk gebied.

Figuur 1 Gebiedsgerichte uitwerking Groen Groeit Mee

Legenda

Geel	U10 Integraal ruimtelijk perspectief
Oranje	Regio Amersfoort: uitwerking ontwikkelbeleid
Blauw	Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley: gebiedsuitwerkingen
Groen	Voorbeeldgebieden
Zwarte begrenzing	Uitbreidingslocaties wonen

4. Gebiedsontwikkelingen met kansrijke koppelkansen Groen Groeit Mee

Vele nationale, provinciale, lokale en sectorale opgaven komen elkaar in de uitvoering in gebieden tegen. Diverse opgaven kunnen een perspectief bieden om Groen Groeit Mee opgaven lokaal en regionaal (versneld) te realiseren, onder andere omdat er capaciteit en financiële middelen zijn om gebiedsgerichte projecten te realiseren. Voor onder meer de stikstofproblematiek, het beperken van de bodemdaling, voldoen aan de Kaderrichtlijn water, het nakomen van de afspraken uit het Klimaatakkoord, het versterken van dijken vanwege waterveiligheid, de energietransitie, de transitie naar circulaire en natuurinclusieve landbouw, woningbouw en werklocaties zijn er koppelkansen met Groen Groeit Mee.

Financiële consequenties

Deze Statenbrief, die een stand van zaken schetst, kent geen directe financiële consequenties. Het programmeren en uitvoeren van opgaven die onderdeel zijn van Groen Groeit Mee brengt uiteraard wel financiële consequenties met zich mee, waarbij het uitgangspunt op dit moment is dat dit zoveel mogelijk wordt ondergebracht bij lopende (uitvoerings)programma's. Vanaf 2023 is er voor Groen Groeit Mee een bestemmingsreserve van 6 miljoen euro beschikbaar. Deze bestemmingsreserve voor Groen Groeit Mee heeft meerdere doelen: Het is bedoeld om onze Groen Groeit Mee partners te activeren om te investeren en dient voor mogelijke cofinanciering als er een subsidie o.i.d. (lees: Regiodeal of Europese subsidies) kan worden aangevraagd. Het geeft aan dat de provincie Utrecht met Groen Groeit Mee concreet aan de slag wil.

De exacte besteding wordt nader duidelijk aan de hand van de op te stellen (deel)gebiedsplannen. Vooralsnog is de besteding van het bedrag als volgt opgebouwd:

- € 4 miljoen voor de vier voorbeeldprojecten:
 - Groot Amelisweerd / Kromme Rijn Linielandschap (Regio U10/U16)
 - Veenendaal west, Roode Haan en Overberg (Regio Foodvalley)
 - Zuidelijke Eemvallei (Regio Amersfoort)
 - Hollandse IJssel (i.s.m. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden)
- € 1 miljoen voor gebiedsontwikkelingen met kansrijke koppelkansen Groen Groeit Mee (met name in landelijk gebied)
- € 1 miljoen voor uitbreidingslocaties voor woningbouw: evenwichtige ontwikkeling woningbouw – groen

Voor de gebieden wordt onderscheid gemaakt in een lange termijnvisie, middellange strategie en korte termijn projecten. Met deze bestemmingsreserve hopen we een aantal projecten voor de korte termijn te kunnen realiseren. Vanuit de regio's worden daarvoor zeker kansen gezien.

Ook de middelen voor o.a. het strategisch bosbeleid bieden kansen voor realisatie van Groen Groeit Mee-initiatieven, omdat bomen en bossen kunnen bijdragen aan aantrekkelijke landschappen, en het recreëren er in.

Vervolprocedure / voortgang

Inzet is om samen met de partners te komen tot een samenhangend programma voor Groen Groeit Mee.

Vooruitlopend op het gebiedsgericht programmeren worden nu de plannen van aanpak voor de vier voorbeeldgebieden uitgewerkt. Daarbij wordt ook een financiële raming gemaakt van de benodigde investeringen. Beoogde vaststelling van deze plannen van aanpak is in het najaar 2022. U wordt hier later over geïnformeerd. Vanuit de provincie ondersteunen wij deze fase en zetten we in op de financieringsstrategie, verdieping, en nader onderzoek naar meekoppelkansen, inclusief de lobby naar financierings- en samenwerkingsmogelijkheden met het Rijk. Daarnaast wordt gewerkt aan een Handreiking die nadere duiding geeft aan het 'evenwichtig ontwikkelen van verstedelijking en groen', conform artikel 9.13 Interim Omgevingsverordening. En die tevens een hulpmiddel kan zijn voor partijen die betrokken zijn bij gebiedsontwikkeling in het landelijk gebied. We verwachten u het eerste kwartaal 2023 te informeren over de handreiking.

Voor wat betreft het indienen van een Regiodeal wordt eind oktober/begin november door het bestuurlijk overleg van de regio (gedeputeerde Strijk neemt hieraan deel) besloten over het indienen van een voorstel voor de vierde tranche.

U bent van harte uitgenodigd voor de bestuurlijke conferentie Groen Groeit Mee op maandagochtend 24 november 2022. Wij informeren u na deze conferentie over de uitkomsten hiervan en de verdere uitwerking van de vier sporen.

De regio's delen deze informatie ook met de aangesloten gemeenten, zodat zij hun raden kunnen informeren. Ook de vier waterschappen zullen (via HDSR) deze informatie met hun bestuur delen.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen